

Više od polovine (56)% žena je nakon punoletstva preživelo neki oblik nasilja u porodici. Skoro svaka druga žena (49,8%) doživljava ili je doživela neki oblik psihičkog nasilja u porodici, a svaka treća žena (33,9% preživela je fizičko nasilje od strane člana porodice. Nasilnik je često ili najčešće (79% slučajeva) bio sadašnji ili bivši muž, odnosno partner. Samo oko 23% žena poslednji slučaj nasilja prijavilo je policiji, što je znatno manje od procenta prijavljivanja drugih krivičnih dela.

Preuzeto iz Izveštaja Pokrajinskog ombudsmana za 2010. Godinu, Aniko Muškinja Hajnrih

STRATEGIJA AP VOJVODINE U SUZBIJANJU NASILJA NAD ŽENAMA

Autonomna Pokrajina Vojvodina je usvojila svoju **Strategiju za zaštitu od nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja** još 2008. godine. U AP Vojvodini, Strategija se efikasno sprovodi kroz različite aktivnosti, kao što su programi edukacije za stručnjake koji rade na pitanju nasilja u svojim institucijama, istraživanja o rodno zasnovanom nasilju u Vojvodini i uspostavljanje redovnog evidentiranja prijavljenih i procesuiranih slučajeva nasilja. Cilj ovih aktivnosti koje sprovodi Vlada Vojvodine jeste da institucionalna zaštita za žene žrtve nasilja postane efikasnija, da se poveća svest javnosti o neprihvatljivosti nasilja nad ženama, kao i da se same žene ohrabre da prijave nasilje.

Da bi se obezbedila održivost ovih napora, neophodno je kontinuirano pružati stručnu podršku profesionalcima u rešavanju slučajeva nasilja, pratiti sprovođenje mera zaštite nakon njihovog izricanja, senzibilizovati profesionalce za rad sa ženama iz ranjivih grupa i unapređivati pravnu zaštitu i sudsku praksu kada je u pitanju nasilje nad ženama.

Veća uključenost medija kada je u pitanju odgovorno izveštavanje o temi rodno zasnovanog nasilja ima veoma bitnu ulogu. Pored informisanja, mediji mogu pomoći da se javnost edukuje da je nasilje nad ženama krivično delo, da se ženama žrtvama nasilja ukaže da ne treba da trpe nasilje i da se one informišu o tome kome mogu da se obrate za pomoć. Podrška medija je značajna i kad je u pitanju praćenje kvaliteta rada institucija koje treba da pružaju zaštitu i podršku za žene žrtve nasilja.

Projekat *Ka sveobuhvatnom sistemu za suzbijanje nasilja nad ženama u AP Vojvodini*

Pokrajinski sekretarijat za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova od 2009. do 2012. godine sprovodi projekat *Ka sveobuhvatnom sistemu za zaštitu od nasilja nad ženama u AP Vojvodini*. Aktivnosti projekta zasnivaju se na sprovođenju Strategije za zaštitu od nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja u AP Vojvodini.

Projekat *Ka sveobuhvatnom sistemu za zaštitu od nasilja nad ženama u AP Vojvodini* proaktivno saraduje sa različitim institucijama na pokrajinskom i lokalnom nivou i nevladinim sektorom i učestvuje u kreiranju, zastupanju i sprovođenju sistemskih rešenja za problem rodno zasnovanog nasilja.

Partneri projekta

U 2009. godini projekat je sarađivao sa 18 opština: Bačka Topola, Čoka, Inđija, Irig, Kanjiža, Kikinda, Mali Idoš, Nova Crnja, Novi Kneževac, Pećinci, Ruma, Senta, Sremska Mitrovica, Stara Pazova, Subotica, Šid, Vrbas, Žitište.

U 2010. godini, projektu se priključilo još 14 novih opština: Sombor, Kula, Apatin, Odžaci, Vršac, Plandište, Bela Crkva, Novi Bečej, Kovačica, Opovo, Alibunar, Pančevo, Kovin, Sečanj.

U 2011. godini projekat je sproveden u 13 opština: Srbobran, Temerin, Ada, Žabalj, Titel, Bečej, Bač, Zrenjanin, Novi Sad, Beočin, Sremski Karlovci, Bačka Palanka i Bački Petrovac, čime je zaokružen ciklus sprovođenja aktivnosti u svim opštinama u Vojvodini.

→ Ključni partneri

Autonomni ženski centar (AŽC), Centar za socijalni rad Opštine Sombor (CSR Sombor), Ekumenska humanitarna organizacija (EHO) i Viktimološko društvo Srbije (VDS).

Korisnice/ci

- ▶ Žene i devojčice uopšte, ali i žene sa sela, izbegle i interno raseljene žene, adolescentkinje, žene iz ugroženih grupa, kao što su Romkinje, žene koje žive u siromaštvu, žene sa invaliditetom.
- ▶ Socijalni radnici, zdravstveni radnici, policijski službenici, sudije, javni tužioci, volonteri na SOS telefonu, studenti, državni službenici, parlamentarci, novinari, aktivisti nevladinih organizacija.

Finansiranje

Finansijsku podršku za sprovođenje Strategije obezbedio je Fond Ujedinjenih nacija za podršku akcijama protiv nasilja nad ženama (UN Trust

Fund), koji je na globalnom konkursu podržao projekat za realizaciju mera u okviru Strategije. Finansijska sredstva su takođe obezbeđena i iz budžeta Vlade AP Vojvodine.

Ciljevi projekta

- ▶ Podizanje kapaciteta zaposlenih u svim relevantnim institucijama za realizaciju delotvornih, efikasnih i koordinisanih mera za sprečavanje nasilja u porodici i za pružanje zaštite i podrške žrtvama nasilja;
- ▶ Priprema i primena jedinstvenog, standardizovanog, softverskog sistema za prikupljanje podataka o rodno zasnovanom nasilju i za redovno praćenje i procenu mera za suzbijanje rodno zasnovanog nasilja u AP Vojvodini;
- ▶ Podizanje nivoa informisanosti i razumevanja javnosti o vrstama, uzrocima i posledicama rodno zasnovanog nasilja (uključujući i nasilje u porodici) i o neprihvatljivosti nasilničkog ponašanja, kao i informisanosti o dostupnim merama za prevenciju i podršku žrtvama u AP Vojvodini.

Aktivnosti

- ▶ Edukacija stručnjaka na lokalnom nivou o institucionalnoj zaštiti i međuinstitucionalnoj saradnji radi efikasnije prevencije i zaštite od nasilja u porodici i partnerskim odnosima
- ▶ Specijalistički treninzi za voditelje slučaja za zaposlene u centrima za socijalni rad, zdravstvene radnike, sudije i tužioce, predstavnike svih institucija u opštinama
- ▶ Pokretanje sudskih postupaka za pravnike u centrima za socijalni rad
- ▶ Razmena iskustava i dobrih praksi među opštinama
- ▶ Istraživanje o rasprostranjenosti nasilja nad ženama u Vojvodini
- ▶ Istraživanje sudske prakse u oblasti rodno zasnovanog nasilja, u okviru kojeg je prikupljeno 300 sudskih slučajeva i 300 slučajeva tužioca
- ▶ Predstavljanje istraživanja o sudskoj praksi u pogledu nasilja u porodici
- ▶ Vršnjačka edukacija u srednjim školama u Vojvodini
- ▶ Uspostavljanje jedinstvenog sistema za evidentiranje prijavljenih slučajeva nasilja u porodici i razmenu podataka među institucijama

Najveći uspeh u 2010.

Vlada AP Vojvodne je usvojila predlog Evidencije o slučajevima nasilja u porodici koji je projekat izradio sa ciljem da se kao važan predušlov uspostavi jedinstveni registar za razmenu podataka između policije, tužilaštva zdravstvenih ustanova i centara za socijalni rad. Uprava za rodnu ravnopravnost na nacionalnom nivou je predlog Evidencije uključila i u Nacrt nacionalne strategije za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama u porodici i partnerskim odnosima.

Kroz kontinuirano zastupanje i zalaganje za razvoj jedinstvene evidencije kod donosilaca odluka, projekat je zajedno sa svojim partnerima uspeo da ovaj predlog kao primer dobre prakse bude obuhvaćen nacionalnim strateškim okvirom.

Uspostavljanje ovakve evidencije omogućiće posedovanje ažuriranih informacija o prijavljenim slučajevima nasilja u svakom trenutku, efikasniju razmenu informacija među različitim institucijama i organima i doprineti kvalitetnom sprovođenju mera.

- ▶ Inicijativa za uspostavljanje jedinstvenog SOS telefona u Vojvodini i uspostavljanje Mreže SOS Vojvodina.

Šta projekat želi da postigne

- ▶ Do kraja 2012. profesionalci/ke u svim relevantnim institucijama i organizacijama u najmanje 30% opština APV sprovede delotvorne, efikasne i koordinirane mere za sprečavanje rodno zasnovanog nasilja;
- ▶ Do kraja 2012.godine 30% veći broj žena (uključujući i žene iz ugroženih grupa) u 45 opština u APV koriste usluge zaštite od nasilja u porodici.

Dosadašnji rezultati

- ▶ *Ukupno je organizovan 51 trening sa profesionalcima/kama iz 45 opština u AP Vojvodini,*
- ▶ *1213 profesionalaca/ki iz 45 opština APV obučeni o pitanju nasilja u porodici, rodnozasnovanom nasilju i ljudskim pravima žena (posebno ljudskim pravima žena iz ugroženih grupa),*
- ▶ *492 pravnih profesionalaca/ki i policajaca/ki iz 40 opština u APV su upoznati sa karakteristikama i zakonskom regulativom u oblasti suzbijanja nasilja,*
- ▶ *282 obučeni profesionalaca/ki (CSR, SOS, zdravstveni centri) iz 45 opština APV poseduju znanje i unapređene veštine za pružanje specijalizovanih usluga za žene žrtve nasilja,*
- ▶ *1019 profesionalaca/ki iz 45 opština APV umeju da sprovedu koordinirane akcije protiv rodno zasnovanog nasilja,*
- ▶ *Organizovano je 23 treninga o rodnoj ravnopravnosti, rodno zasnovanom nasilju i sprečavanju nasilja, u 19 opština, sa 484 srednjoškolaca iz 60 srednjih škola,*
 - ▶ *Policija je prvi puta podnosila krivične prijave za kršenje mera zaštite (stav 5) u Zrenjaninu, Pančevu i Somboru, dok je Kikinda znatno povećala taj broj – sa 1 u 2008. na 10 u 2010,*
 - ▶ *Na osnovu analize novinskih članaka u 2010. godini AŽC je utvrdio da je od 31 slučaja ubistva ženskih osoba, samo 4 bilo u Vojvodini i to u samo jednom slučaju žrtva i počilnac su bili u partnerskoj relaciji,*
 - ▶ *Projekat je pohvaljen u Izveštaju Evropske Komisije o napretku Srbije (2010).*

Kad su u pitanju prava žena, Zakon o ravnopravnosti polova, čiji je cilj unapređenje položaja žena, usvojen je u decembru 2009. Pokrajinske institucije i NVO u Vojvodini sprovodili su različite projekte i aktivnosti u okviru implementacije Strategije Vojvodine za zaštitu od nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja.

Iz Izveštaja Evropske Komisije o napretku Srbije 2010

Reklisu o projektu...

Zahvaljujući ovom projektu upoznao sam se sa realnim stanjem, odnosno situacijom u kojoj se žene nalaze, ali ne samo žene nego i celo društvo.

Srednjoškolic, učesnik treninga

Shvatio sam da nije samo fizičko nasilje loše, nego i svaki drug vid nasilja. Ovaj projekat menja moj odnos prema lepšoj polovini...Deo stečenog znanja ovog projekta sam preneo svojim drugarima, koji su takođe promenili mišljenje ali ne samo mišljenje nego su i preneli na dela.

Srednjoškolic, učesnik treninga

Više obraćam pažnju na takve situacije u kojima su žene ugrožene i dosta pričam i savetujem ono što na mene stručne osobe prenesu.

Srednjoškolka, učesnica treninga

Organizacija rada od strane Pokrajinskog sekretarijata za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova i Autonomnog ženskog centra bila je besprekorna. Koncept da u izradi predloga evidencije učestvuju stručnjaci/kinje koji se neposredno bave evidencijom je pružio mogućnost da se odmah reše neke od dilema i teškoća u čemu su svi članovi/ce radne grupe dali nesebičan doprinos. Ogromne zasluge za kordinaciju rad, sažimanje postignutih dogovora, usklađivanje pripadaju pre svega Tanji Ignjatović, AŽC-u i zaposlenima Pokrajinskog sekretarijata za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova koji su bili angažovani na ovom projektu.

Mišljenja sam da je radna grupa uradila pionirski posao u našoj sredini, pa i šire izradom jedinstvene (zajedničke) evidencije službi koje učestvuju u zaštiti od nasilja u porodici i posebne evidencije za svaku službu. Verujem da i ostali članovi/ce radne grupe dele moju svest da ostaju neobuhvaćeni neki oblici nasilja nad ženama i da se svi nadamo da će ova jedinstvena evidencija zaživeti i biti osnova nekih budućih unapređenih verzija evidencije.

Učesnica radne grupe za izradu evidencije slučajeva nasilja u porodici

Izazovi i preporuke za održivost rezultata nakon završetka projekta

U sprovođenju sistemskog rešenja za suzbijanje nasilja nad ženama, neophodno je stalno širenje svesti, podrška i angažovanje svih društvenih aktera – kako donosilaca odluka i državnih institucija, tako i civilnog sektora, javnosti, medija i pojedinaca.

Jedan od izazova ostaje stvaranje koordiniranog pristupa u cilju prevencije i zaštite žrtava nasilja u porodici. Neophodno je da strategije, planovi i budžeti na svim nivoima uprave uključe aktivnosti usmerene ka ovom cilju.

U istom kontekstu, da bi se rezultati projekta *Ka sveobuhvatnom sistemu za suzbijanje nasilja nad ženama u AP Vojvodini* održali na duže staze i obezbedila uključenost svih aktera, neophodno je da profesionalci/ke iz opština, CSR, zdravstvenih službi, policije i tužilaštva znanja i veštine usvojene na obukama, koje je projekat organizovao, sprovode u svom svakodnevnom radu.

Za što efikasnije pružanje pomoći ženama koje su pretrpele nasilje, potrebno je jasnije definisati nadležnosti i procedure nakon izricanja mera zaštite. Praćenje poštovanja ovih mera je ključno da bi se osiguralo da je njihovo dejstvo adekvatno i pravovremeno.

K o n t a k t i

www.hocudaznas.org

Pokrajinski sekretarijat za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova

Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 16

Tel: +381 21 487 4323

Fax: +381 21 557 001

www.psrzrp.vojvodina.gov.rs